

GEMEENTELIJKE SCHOOL- EN KINDERTUINEN 's-GRAVENHAGE

Bureau: Mient 275 - Telefoon: 33.97.01

=====

MEI IN TUIN, PLANTSOEN EN PARK

door J.A.Nijkamp, met medewerking van A.Nijkamp-de Jeeger

Deze keer draagt ons blaadje een bijzonder karakter, omdat het geheel gewijd is aan bloeiende bomen en heesters uit plantsoenen en parken. Op het blaadje staat slechts een greep uit het heel vele, dat onze plantsoenen bieden. Het is niet de hoofdzaak, dat de kinderen al deze bomen en heesters leren kennen. Hoofdzaak is, dat er in de klas eens op ongezochte wijze aandacht aan de stadsbeplanting wordt besteed. Die stadsbeplanting vervult een heel belangrijke functie. Het duidelijkst komt dit tot uitdrukking in een nieuwe wijk. Zolang er geen bomen staan, missen de straten iets, het stadsbeeld is er onvolledig. Hoe goed herinneren we ons, dat na de hongerwinter vele straten, lanen en pleinen hun beplanting kwijt waren. Juist in deze tijd, nu de gedwongen soberheid in de bouwwijze spoedig tot éénvormigheid leidt, kan de beplanting heel veel goed maken. Een onbeplante wijk is als een onbewoond huis: er heerst geen sfeer; het doet kil aan. De stadsbeplanting is echter meer dan sluitstuk van de stedelijke architectuur. Dat wij in een grote stad als Den Haag overal kunnen genieten van de zang van merel en zanglijster en van de slag van de vink, is in niet geringe mate aan het openbare plantsoen te danken. De bloeiende bomen en heesters, insectengezoem en vogelzang vormen voor de stedeling een kleine compensatie voor het gemis van echte natuur. Zonder de openbare beplantingen zouden de jaargetijden vrijwel onopgemerkt aan de stadsmens voorbijgaan. Het leggen van contact tussen de natuur en de stedeling is een belangrijke functie van het plantsoen.

Naast dit alles bezit de stadsbeplanting ook nog fysieke waarde: de vochtigheid van de lucht en de samenstelling ervan worden gunstig beïnvloed, terwijl ook de beschutting tegen wind en de schaduwwerking de prettige bewoonbaarheid van de stad vergroten.

In troonrede-stijl zouden we kunnen zeggen, dat de stadsbeplanting een bron van aanhoudende zorg is. In de eerste plaats is de steenwoestijn van een stad niet het ideale milieu voor planten en in de tweede plaats geniet het plantsoen niet altijd die waardering, die het uit hoofde van zijn belangrijke functie toekomt.

Het bestuur van de Stichting Groen en Bloemen te 's-Gravenhage bekostigt dit nummer voor de Haagse scholen om bij de jeugd belangstelling en waardering voor het plantsoen te wekken. Het gaat hierbij uit van de gezonde veronderstelling, dat het wekken van belangstelling groter effect sorteert dan het bepreken van de jeugd en het inprenten van ge- en verboden. Met de onmisbare hulp van het onderwijs moet deze actie resultaat hebben.

Hoe kunnen we nu die belangstelling wekken? Het lijkt ons het beste door met de kinderen eens na te gaan, wat er allemaal aan het beplanten van een stad vastzit. Dat is heel veel en we zullen trachten U hiervan enkele flitsen te geven.

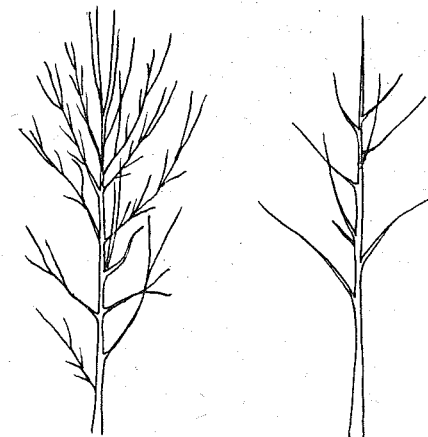
Waar komen onze bomen en heesters vandaan? Als we de berberis en de meidoorn uitschakelen, is er op ons blaadje geen enkele echte Nederlander bij. Van heinde en ver moesten onze bloemheesters gehaald worden! Waarschijnlijk begon dat al in de tijd van de kruistochten. De ridders uit het Noorden vonden op hun tochten ver buiten hun land onbekende en mooie planten en, hoewel het vervoer in die tijden op ongekende moeilijkheden stuitte, het zal toch wel eens gelukt zijn zaden of stekken mee te nemen om ze tot ontwikkeling en bloei te brengen in de burchtuinen. Later waren het de rijke kooplieden, die geld noch moeite spaarden om met hun handelsschepen de planten aan te voeren, die de tuinen van hun lustoorden moesten sieren. Die kooplieden ruilden planten met elkaar en al spoedig ontwikkelde zich hieruit de handel. Later zien we, dat rijke verzamelaars opdrachten geven aan mensen, die speciaal naar on- en minder bekende streken trekken om planten te zoeken en mede te nemen. Ook in onze tijd trekken er nog voortdurend expeditie uit, die als hoofd- of nevendoeel hebben het verzamelen van materiaal en kennis van de flora van de bezochte streek. Toch hebben we de rijke verscheidenheid aan bomen en heesters niet uitsluitend aan import te danken. Het waren de kwekers, die hiertoe het hunne bijdroegen. Door kruising en veredeling breidden zij het sortiment sterk uit. Tenslotte bestaat er ook in onze tijd nog een levendig ruilverkeer tussen de vele botanische tuinen in de wereld en zo ontvangt b.v. de Haagse Plantsoendienst regelmatig materiaal uit het buitenland in ruil voor planten en zaden, die deze dienst weer afstaat. Dat we in een klein plantsoen vaak vertegenwoordigers uit meerdere werelddelen zien, hebben we aan deze gehele ontwikkeling te danken.

Op de Kwekerij

Als eerste uitgangspunt nemen we het zaad. Er is natuurlijk een aantal bomen en heesters, die rechtstreeks uit zaad gekweekt worden. Hebben we daarbij te maken met zuivere soorten, dan zijn er geen moeilijkheden. In vele gevallen zal aan de vorming van het zaad kruising voorafgegaan zijn. Stel, dat een bepaalde soort mooie bloemen voortbrengt, maar een trage en slechte groeier is, terwijl een verwante soort wel goed groeit, maar weinig ooglijke bloemen heeft. Nu probeert de kweker door de stamper van de eerste te bestuiven met stuifmeel van de tweede (of omgekeerd) een bastaard te kweken, die de gunstige eigenschappen van beide ouders heeft. Als er zaad gevormd wordt, moet afgewacht worden, of het kiemkrachtig is. En als dat het geval is, moet de kweker meestal nog jaren wachten vóór de eerste bloem verschijnt en pas dan kan hij oordelen. Het maken van kruisingen is een zorgvuldig en tijdrovend - dus duur - werk, maar als het geluk met de kweker is, heeft hij kans een soort te kweken, die voorlopig een hoge handelswaar de heeft. Als U dit hele verhaal voor de jeugd niet te moeilijk vindt, kunt U hun b.v. nog vertellen, dat de kweker bij het maken van kruisingen zorgvuldig moet waken tegen ongewenste bestuivingen. Tegen zelfbestuiving kan hij waken door uit de stamperplant vóór de rijpheid de meeldraden weg te nemen en tegen ongewenste kruisbestuiving door insecten waakt hij door de hele bloem b.v. in een gazen omhulseltje of in een zakje te doen. Als het zaad rijp is, moet het geoogst worden en nu zal het meestal een tijd bewaard moeten worden vóór het uitzaaien. Dat lijkt doodsimpel, maar het is dat in wezen niet altijd. Sommige soorten zaad moeten bewaard worden in vochtig zand, andere kunnen langzaam gedroogd en daarna in zakken bewaard worden. Vele zaadsoorten kiemen direct na het zaaien, andere blijven een jaar lang in de bodem liggen en kiemen pas in het tweede jaar na het rijpen. Vele zaden worden droog uitgezaaid, andere laat men eerst in water zwellen. Tenslotte zijn er zaden met harde zaadwand, die vóór het zaaien met warm water behandeld worden en het gebeurt zelfs wel, dat de vijl er aan te pas komt om een dunne plaats in de harde zaadwand te maken. Het is de moeite waard de kiemplantjes van bomen eens te bekijken. Meestal vormt zich eerst een lange wortel, vóór het pluimpje (het stengelkje met de zaadlobben) zich strekt en uit de zaadwand komt. Mooi is dit te zien bij kastanje of beuk en ook wel bij de heel alge-

mene esdoornplantjes. Op hun natuurlijke standplaats biedt die lange verticaal de grond indringende wortel vele voordelen. De boom komt er muurvast door te staan. Die zelfde lange penwortel dwingt echter de kweker om het jonge boompje telkens te verplanten. Deed hij dat niet, dan zou de plant ook op de kwekerij muurvast komen te staan. Dat verplanten heeft nog een ander voordeel. U weet, dat zich aan het einde van de wortels vlak onder de top, de haarworteltjes bevinden, waarmee de plant het voedselrijke bodemvocht opneemt. Blijft een boom nu lang op één plaats staan, dan breiden de wortels zich sterk uit en de wortelharen komen steeds verder van de stam af. Door herhaaldelijk te verpoten ontstaat er rondom de stam een kluit van wortels met wortelharen, wat de kans op succes bij het overplanten veel groter maakt. Laan-bomen (die dus later b.v. voor straatbeplanting gebruikt worden) worden op de kwekerij om de twee jaar in het vroege najaar z.g. "rond gestoken" d.w.z. dat men met de schop een kring om de boom lossteekt. In hetzelfde najaar vormt de jonge boom nu nog nieuwe wortels met wortelharen. Het verplanten heeft plaats in het voorjaar bij vorstvrij weer.

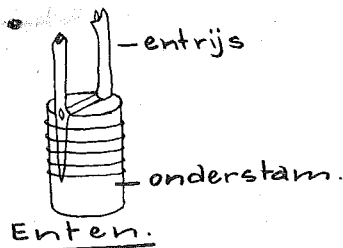
Al hoefde alleen dit alles op de kwekerij te gebeuren, dan zat er aan ieder jong straatboompje al werk zat. Er is echter meer. Als een boom op zijn natuurlijke standplaats opgroeit, zullen de takken, die onvoldoende licht en lucht krijgen, na verloop van tijd doodgaan en afbreken. Op de kwekerij komt het niet zover, omdat de kweker zijn bomen snoeit. Met die snoei wil de kweker in hoofdzaak twee dingen bereiken: hij geeft de boom de gewenste stamhoogte en vorm en hij waakt over de gezondheid door het wegnemen van die takken, die een ruim toetreden van licht en lucht verhinderen. Het takje, dat bij het ontkiemen boven de grond kwam, wordt de stam. Aan het einde van dat stammetje bevindt zich een eindknop, waaruit een takje groeit, dat de oorspronkelijke stam verlengt. Dit herhaalt zich ieder jaar. Langs de stam ontwikkelen zich okselknoppen tot zijtakken. Die zijtakjes worden grotereels bij de stam glad weggesneden. De eindknop laat men doorgroeien, tot de stam iets langer is dan de gewenste hoogte. Dan neemt men de stam tot op de gewenste hoogte in en laat hem daar de kroon vormen. Zou men nu die kroon zonder meer laten groeien, dan zouden er vele twijgen in een minder gunstige stand komen. Ze komen te dicht op elkaar of te veel binnen in de kroon, waardoor ze niet alleen zelf onvoldoende licht en lucht krijgen, maar ook andere takken in hun groei belemmeren. Er kunnen zich in de ontwikkeling alle mogelijke bijzonderheden voordoen. De eindknop kan b.v. verloren gaan en dan zal de kweker de stam wegnemen tot de best ontwikkelde okselknop. Het zich hieruit ontwikkelende takje zal hij omhoog leiden om de stam te verlengen. Goed snoeien is vakwerk. Niet alleen moet de kweker de typische vorm voor iedere boom weten, hij zal, om de juiste tijd voor het snoeien te kiezen, ook moeten weten, wanneer in het voorjaar de sapstroom begint. Bij de esdoorn b.v. is dit reeds omstreeks Kerstmis het geval. Snoeit de kweker de esdoorn daarna, dan zal de boom veel kostbaar sap verliezen en er is zelfs gevaar, dat hij doodbloedt. Om infectie te

Kroon voor de snoei.

Kroon na de snoei.

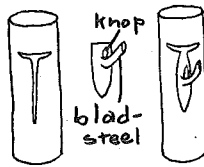
voorkomen worden de wonden (zeker de grotere), die bij het snoeien ontstaan, afgedekt met teer, verf of kankerdoed. Voor de meeste bomen valt de snoei in het voorjaar, maar er zijn er enkele, die al vroeg hun bloemknoppen voor het volgende jaar aanleggen. Die moeten direct na de bloei onder handen genomen worden, omdat er bij voorjaarsnsnoei veel te veel bloemknoppen weggesneden zouden worden. Tussen de planten, die uit zaad opgroeien, bestaan alle mogelijke individuele verschillen, ze zijn lang niet altijd aan de ouders gelijk. Het gemakkelijkst is dit te demonstreren aan onze vruchtbomen. Als je appelpitten uitzaait, ontstaan er meestal doornige planten, die pas na jaren bloeien en die dan veelal kleine en wrange vruchten geven. De kweker moet echter een product afleveren, dat goed is en waar bij de kweker moet echter een product afleveren, dat goed is en waar bij voorkeur de ene boom gelijk is aan de andere. Hij kan dit o.a. bereiken door te enten. Onder enten verstaat men die bewerking, waarbij een takje van een plant zódanig in verbinding gebracht wordt met een stengeldeel van een andere plant, dat een blijvende vergroeiing optreedt. U weet, dat een takje van een boom ruwweg van buiten naar binnen de volgende lagen telt: bast, teeltlaag of cambium, hout. Nu moet er bij het enten voor gezorgd worden, dat het teeltweefsel van entrijs en onderstam zorgvuldig op elkaar komt, zodat vergroeiing kan optreden.

Als "onderstam" gebruikt men vaak zaailingen van wilde soorten of stammetjes voor soorten, die door uitstekende beworteling of anderszins de groei bevorderen. Als "entrijs" neemt men een takje van de "edele" soort, die men wenst te gaan kweken. Onderstam en entrijs moeten botanisch vrij

nauw aan elkaar verwant zijn. Je kunt b.v. geen appeltak enten op een kastanje! Van de ongeveer 150 entmethoden nemen we er als voorbeeld één. Zodra het onderstammetje op de gewenste hoogte pl.m. 1 cm. dik is, wordt het in het vroege voorjaar schuin afgesneden en in de lengte gekloofd. Als entrijs neemt men een takje met enkele knoppen, dat aan het ondereind door twee sneden zijdelings wordt afgeplat. Dit takje plaatst men nu zó in de spleet, dat de teeltlagen tegenover elkaar komen. De wonden worden dichtgesmeerd met entwas om infectie te voorkomen. Alle bewerkingen worden uitgevoerd met een scherp mes, omdat scherpe messen snel genezende wonden geven. Als de enting lukt, beschermt men het entrijs zorgvuldig en verwijdert de scheuten van de onderstam. In parken en plantsoenen vindt men ook vele geënte heesters en bomen. Als voorbeeld noemen wij de bruine beuk. Uit het zaad hiervan komen bruine beuken in verschillende tinten en groene beuken. Daarom vermenigvuldigt men de bruine beuk door van een mooi exemplaar de entrijzen te snijden en die te enten op onderstammetjes van de wilde beuk.

Een bijzondere vorm van enten is het oculeren. Hierbij wordt één knop ("oog") met een stukje bast van de edele soort geschoven in een T-vormige insnijding van de bast van de onderstam. Oculeren heeft bij voorkeur plaats in de zomer, als de bast gemakkelijk van het hout loslaat. De veredeling van rozen heeft in hoofdzaak plaats door ogen van de edele roos over te planten op een onderstam van de wilde roos (vaak hondsröos). Enkele tientallen jaren geleden ontdekte de Plantsoendienst op het Nachtegaalplein in Den Haag een opvallend regelmatig en slank gevormde boom van de esdoorn, die door deze kwaliteiten bijzonder als laanboom geschikt was. Van deze boom (die er nog staat) werd oculatiehout gesneden, waardoor hij in het groot vermeerderd

kon worden, niet alleen in Den Haag, maar ook daarbuiten, omdat de Plantsoendienst aan verschillende boomkwekers vermeerderingsmateriaal verstrekke. Hierdoor is het dus mogelijk hele lanen van één type esdoorn aan te planten, die alle teruggaan tot die ene boom op het Nachtegaalplein! We hebben hier feitelijk te maken met een "massaproductie" in een "seriebouw".

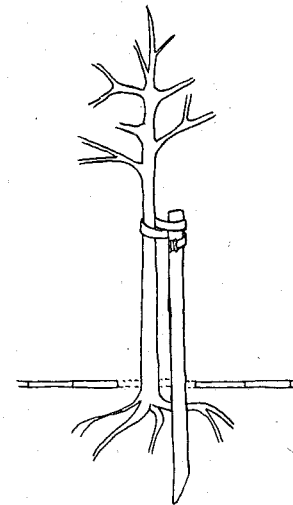
Als laatste methode van ongeslachtelijke voortplanting noemen we het stekken, dat b.v. bij wilg, populier, ribes en weigelia, maar ook bij andere bomen en heesters regelmatig wordt toegepast. De kweker weet precies, welke planten hij wél en welke hij niet kan stekken. Er is op de kwekerij natuurlijk nog veel meer te doen dan wij beschreven, maar het is toch ook zo wel duidelijk, dat er van iedere boom en aan iedere heester reeds veel zorg besteed is, vóór hij in de straat, in een plantsoen of in een park komt.

STRAATBEPLANTING

We beginnen met de moeilijkste opgave: een straat moet beplant worden! Zelfs een kind moet de tegenstelling stadsstraat-boom voelen. Vóór de straat gemaakt werd, kwam er een dikke laag zand, dat weinig vruchtbaar is. Daarna wordt dat zand bedekt met een klinkerbestrating, met tegels of met een laag asfalt.

De grondlaag wordt dus grondig afgesloten en er kan niet veel zuurstof in de bodem doordringen. Ten behoeve van de beplanting komen er gaten in de bestrating. Die gaten moeten echter klein zijn: hoe groter de gaten, hoe meer last van stuiven en ..... van spelende kinderen, die ieder plekje zand tot speelplaats bevorderen en die vaak de hele boomgaten uitpeuteren. Om te zorgen, dat er toch nog wat lucht in de bodem kan komen bij een zo klein mogelijk boomgat, gebruikt men tegenwoordig om de boomgaten wel geperforeerde tegels. De standplaats in de bestrating is voor de boom dus al zeer ongunstig, maar ..... nu komt het paard van de groentebouwer of van een andere leverancier, dat vreet aan de bast en de laaghangende takken, de jeugd schommelt, al dan niet met touwen, aan de bomen of (één der ergste euvelen) gooit oude fietsbanden in de kronen, die daardoor vaak ernstig beschadigd worden. Dat zijn zo enkele van de algemene moeilijkheden, maar nu komen er voor iedere straat nog de bijzondere bij. Bij de keuze van de beplanting moet gelet worden op de aard van de bebouwing, op de eisen van het verkeer, op het aspect, dat de beplanting in de verschillende jaargetijden zal geven en nog veel meer. Als op grond van de algemene en de bijzondere moeilijkheden de boomsoort voor de beplanting bepaald is, volgt het planten, waarbij met al die moeilijkheden rekening gehouden moet worden.

In klinkklaar zand slaat de boom niet aan. Er moet dus eerst een plantgat gemaakt worden, bij voorkeur pl.m. 1 meter uit de trottoirband. Dat plantgat is ongeveer 1 meter in het vierkant en pl.m. 75 cm. diep. Hoe gek het lijkt: in dat plantgat wordt nu eerst de boompaal gezet en ook daarbij moet weer aan veel gedacht worden. De paal wordt aangepunt, echter niet rondom, maar slechts aan één zijde. Bij een ronde punt gaat de paal makkelijk draaien! De paal is 3 meter lang en zal 1.80 meter boven het trottoir moeten uitsteken. De palen worden zó geplaatst, dat ze met de bomen één rij vormen. De paal komt aan de windzijde te staan, zodat de boom aan de paal trekt en hij er niet tegenaan gedrukt wordt. In het plantgat komt nu een laagje zwarte grond en een laag

rotte mest, waarna de boom zo goed mogelijk tegen de paal geplaatst wordt. Als dat klaar is, komt er weer een laag grond bij, die met een peuterstok zo goed mogelijk tussen de wortels gewerkt wordt. Tenslotte komt er weer een laag rotte mest en nog een laag grond, waarna het gat opgevuld wordt met het zand, waarin de tegels weer moeten liggen. Die lagen grond en rotte mest zijn nodig om de boom op gang te helpen. Als hij eenmaal aangeslagen is, zal hij uit de schrale omgeving zijn voedingsstoffen moeten putten. Als paal en boom staan, wordt om de boom de gazen boomkoker aangebracht, die de boom moet beschermen. Bij het dikker worden van de stam moet die boomkoker natuurlijk door een bredere vervangen worden.

In een park of in een plantsoen zijn de groeivoorwaarden uiteraard veel gunstiger. Nadat het ontwerp voor een plantsoen gemaakt is en aan alle kanten bekeken is, volgt de aanleg, die begint met de vorming van een goede teellaag. Het lijkt wel eens overdadig, die bergring zwarte grond en rotte mest, die er in een plantsoen verwerkt worden, maar in werkelijkheid is daar niets geen overdaad bij. Als de teellaag niet goed is, kan er met het beste materiaal nog niets bereikt worden en dat de Haagse plantsoenen zo mooi zijn, is voor een goed deel te danken aan de goede basis, waarop het geheel wordt opgebouwd. Niet alle grond, die zwart ziet, is ook teelaarde. De goede teelaarde moet komen van beteeld land. Zulke grond "leeft", er zit een behoorlijke flora van microscopisch kleine wezentjes in. Niemand kan zonder meer aan de grond zien, of ze goed is. Daarom wordt er van iedere partij een monster naar het Proefstation te Naaldwijk gezonden, waar de grond zorgvuldig wordt geanalyseerd. Is het advies van Naaldwijk gunstig, dan kan de grond gerust gekocht worden.

Op het aanstaande plantsoen komt een laag van 30 centimeter dik, die uit goede teelaarde en uit rotte mest bestaat. Naderhand slinkt die laag tot 20 centimeter in en in deze laag wordt nu het plantsoen geplant.

Zo'n plantsoen vraagt veel onderhoud. Regelmatig moet het gras gemaaid worden. Bomen en heesters moeten gesnoeid worden en door winterbespuiting met vruchtboomcarbolineum tegen ziekte en ongedierte worden beschermd. In het gras wordt het onkruid bestreden door het te bespuiten met z.g. groeistoffen, die alleen het gras onaangewast laten, maar die alle andere planten doden. En zo is er nog veel meer werk, dat we niet allemaal kunnen noemen.

Het aanleggen van een goed plantsoen is moeilijk; het in goede staat houden ervan is nog moeilijker, maar het moeilijkst van alles is voor dat plantsoen de belangstelling te wekken, die het pas zijn volle waarde geeft. Daarbij rekenen wij op U!

Tot slot volgen hier nog enkele bijzonderheden van de afgebeelde bomen en heesters.

Meidoorns komen vooral in de duinen veel in het wild voor. Hun vlezig vrucht worden door vogels gegeten en zij verspreiden zo de boom. In de duinen vindt U bij de meidoorn ook andere besdragers: liguster, duindoorn, kamperfoelie, salomonszegel, enz. Dit komt natuurlijk door de gelijke verspreidingswijze. Ook voor stadsbeplanting lenen meidoorns zich goed. Zij bloeien in Mei met mooie witte of rode bloemen, die heerlijk geuren, terwijl in het najaar de rode vruchten de straat een herfstaspect geven, terwijl ze bovendien veel vogels lokken. Verschillende buitenlandse (vooral Noord-Amerikaanse) soorten hebben prachtige herfsttinten van hun bladeren.

De berberis kwam vroeger algemener in het wild voor dan tegenwoordig. Op de bladeren van onze wilde berberis ontstaan soms oranje vlekjes of bobbeltjes, die veroorzaakt worden door een schimmel. Uit deze oranje vlekjes komen sporen vrij, die door de wind worden meegenomen en die nu op graanplanten de schadelijke korenroestziekte kunnen veroorzaken. De ziekte gaat van graan weer over op berberis; vandaar weer op graan enz. Toen men dit ontdekte, heeft men in vele graanstreken de berberis uitgeroeid. De bloemen van de berberis vertonen een eigenaardigheid. In de jonge bloem staan de meeldraden wijd uit. Raken we nu de helm draad aan de onderzijde aan met een grassprietje, dan klappt de hele meeldraad plotseling naar binnen. Dat zelfde gebeurt natuurlijk ook, als een insect zijn snuit in de bloem steekt. Van de vele soorten, die in tuinen en parken voorkomen, zijn er vele uit alle mogelijke delen van de wereld afkomstig, vooral uit Zuid-Amerika, China en van de Himalaya.

De meelbes zien we in de buitenwijken veel als laanboom. Hij valt direct op door de tamelijk grote ovale bladeren, die aan de onderzijde blijvend witviltig zijn. Zij bloeien in Mei met grote tuilen van witte bloemen en in het najaar zitten zij stijfvol met oranje-rode vruchten, die melig vruchtvlies hebben. In het wild komt de meelbes tot op 1600 meter hoogte voor in de Alpen en in de Karpaten, waar hij op zonnige hellingen of aan de bosrand staat. Hij is verwant aan onze lijsterbes.

De kastanje is een prachtige boom voor beplanting van brede lanen, als schaduwboom voor pleinen en als solitair-boom of in groepen in grote parken. Een groot nadeel voor de beplanting in de steden is, dat de gewone paardenkastanje zo overvloedig vruchten draagt, die door de jeugd zeer begeerd worden. Het gooien van stokken enz. in hoge bomen is in de steden te gevaarlijk. Om dat bezwaar te overwinnen gebruikt men vaak de dubbelwit bloeiende vorm of een rode variëteit, die weinig vruchten vormt.

De dwerkwkwee of Japanse kwee bloeit in normale jaren al heel vroeg, vaak al in Maart. De bloemen kunnen vrij groot worden, soms wel 3 centimeter. De dwerkwkwee is verwant aan de gewone kweepeer, die vaak als onderstam voor peren gebruikt wordt.

De kerria is een van onze mooiste bloemheesters en we vinden hem dan ook in vele tuinen en plantsoenen. Hij vormt heel gemakkelijk worteluitlopers, die voor de vermenigvuldiging gebruikt worden. Als zoveel sierheesters is ook de kerria uit Japan afkomstig.

De weigelia's, afkomstig uit Noord-Amerika en Azië, bloeien met rose of rode bloemen. Zij hebben graag zon en een humusrijke grond.

De Pontische azalea is afkomstig van de Kaukasus. De mooie gele bloemen komen ongeveer gelijk met de bladeren. Vooral in grote parken wordt deze azalea nogal eens in grote losse groepen aangeplant en dan valt hij niet alleen op door de kleur, maar ook door de heerlijke geur. In de kwekerijen wordt de Pontische azalea veel gezaaid, omdat hij als onderstam gebruikt wordt voor andere azalea's. In ons land worden vooral in Boskoop veel azalea's gekweekt.

Tenslotte nog iets over de vele sierpruimen, sierkersen en sierappels, die we in onze parken en plantsoenen vinden. Zij zijn voornamelijk afkomstig uit Japan en China en de z.g. Japanse tuin in het Zuiderpark dankt zijn naam ook aan de aanwezigheid van al deze Japanse bomen en heesters en niet aan zijn aanleg, die niet Japans is.

Kersen en pruimen heten met hun wetenschappelijke naam beide Prunus en behalve de sierheesters horen hier ook pruimen en perziken, amandelen, koeken, amandelen en kersen toe.

Het aantal cultuurvormen loopt in de honderden en het breidt zich nog steeds uit. De laurierkers met zijn leerachtig blad bloeit in Mei met kleine witte bloemen in opstaande trossen; in het bos bloeien de vogelkersen en in de duinen de Amerikaanse vogelkers, die in het najaar vruchten krijgt, die eerst groen, vervolgens rood en eindelijk zwart zijn.

De mooie bruinbladige kerspruim krijgt bloemen, die in knop roze tint zijn, maar de mussen pikken veelal de bloesem stuk.

De meeste grootbloemige Japanse kersen, die wit tot donkerroze stammen af van de Jap. bergkers (Yama-Zakura) en de "Kers van het eiland Oshima" (Oshima-Zakura). Reeds vele eeuwen waren ze in de Japanse tuinen en parken gekweekt, vóór ze hun intrede in Europa deden en er zijn zonder twijfel heel veel bastaarden.

Ook van de sierappels bestaan vele kweekvormen. In het voorjaar zijn ze mooi door hun bloemen en in het najaar door hun vruchten.

De Haagse scholen, die met hun beide hoogste klassen in deze tijd een wandeling door het Zuiderpark willen maken en die daarbij de kundige toelichting wensen, kunnen zich telefonisch of schriftelijk wenden tot ons bureau.

- - - - -

Het volgende nummer ("Wat we buiten zien in de Zomer") verschijnt op half Juni.

Voor scholen buiten Den Haag uitgegeven met een subsidie van Het Natuurfonds en verzonden door de Nederlandse Vereniging voor School- en Kindertuinen, Secretariaat: Patrijslaan 19, 's-Gravenhage.